

Hella Hueck, Rutger Betlem

14 uur

Tekst

Krant

OVERHEID

Wouter Bos mag eindelijk zijn miljarden uitgeven

Bewaren

Eric Wiebes, Wouter Bos en Wopke Hoekstra tekenen de overeenkomst voor Invest-NL. Foto: Ramon van Flymen/Hollandse Hoogte

In het kort

Het overheidsinvesteringsfonds Invest-NL is na een jaar vertraging eindelijk gelanceerd.

Met €1,7 mrd in kas zal het zich vooral richten op grote maatschappelijke vraagstukken.

Nog dit jaar worden de eerste investeringen verwacht.

Een druk op de rode knop en een explosie van gekleurde papiersnippers, zo ging Invest-NL van start. 'Dank u wel, de winkel is open', riep een enthousiaste Wouter Bos terwijl de laatste flarden papier de vloer van de zaal raakten. In een aanpalend kamertje op het Westergasterrein in Amsterdam tekenden de oud-bewindsman en de ministers van Financiën en Economische Zaken vervolgens het document dat de oprichting van het fonds regelt.

Invest-NL, €1,7 mrd groot, richt zich op de grote maatschappelijke thema's, zoals de energietransitie. Ceo Bos laat zich daarbij graag inspireren door econoom Mariana Mazzucato. 'We mailen elkaar wel eens', zegt hij over hun contact. De overheid moet zich volgens haar theorie niet beperken tot het oplossen van marktfalen, maar is zelf ondernemend en heeft ambitieuze doelen om vergrijzing, klimaatverandering en ongelijkheid aan te pakken.

Ondernemende overheid

Publieke investeringsfondsen, zoals Invest-NL, passen in dat plaatje. Bos: 'De aanleg van warmtenetten is ingewikkeld. Er zijn veel partijen bij betrokken en de regelgeving is nog onduidelijk. Dat maakt dat traditionele investeerders zeggen: we wachten nog even. Dat kunnen wij ons niet permitteren. Wij stappen in, ook al heeft dat bepaalde risico's.'

Als het fonds een groot succes wordt en er straks meer geld nodig is, lan lijkt me dat een mooi probleem om te hebben.'

• Wopke Hoekstra

Investerings in dergelijke technologieën kosten al gauw honderden miljoenen. Zo investeren Vattenfall en het Energie Bedrijf Amsterdam (AEB) samen €400 mln in het warmtenet van Amsterdam. Bij investeringen met zo'n omvang dringt de vraag zich op of €1,7 mrd wel genoeg is. 'Als het fonds een groot succes wordt en er straks meer geld nodig is, dan lijkt me dat een mooi probleem om te hebben', zei aandeelhouder en minister van Financiën Wopke Hoekstra.

Adviezen van econome Mariana Mazzucato voor een goedwerkend staatsfonds

In haar boek *De Ondernemende staat* uit 2013 belichtte Mariana Mazzucato de cruciale rol die overheden spelen als durfinvesteerder met een lange adem. We hadden geen iPhone, internet of Tesla gehad als de (Amerikaanse) overheid niet zijn financiële gewicht in de schaal had gelegd. 'Als staatsfondsen zoals Invest-NL goed gestructureerd en bestuurd worden kan het een krachtige katalysator zijn voor groei' zegt Mazzucato tegen het FD. Het is wel 'cruciaal' dat de overheid niet investeert in projecten die 'business as usual' zijn. 'Anders kunnen ze juist een problematische rol spelen door kapitaal te verstrekken aan partijen die het niet nodig hebben' Mazzucato schetst een aantal eisen waar een goed functionerend staatsfonds aan moet voldoen. Zo moet het fonds een breed mandaat hebben. Focus op bepaalde sectoren of alleen infrastructuur projecten financieren is volgens Mazzucato een te smalle basis. 'Het fonds moet kunnen inspelen op veranderingen in de economie en prioriteiten die een land wil stellen.' Het team moet niet alleen bestaan uit medewerkers met een financiële expertise. Neem ook wetenschappers en mensen met een technische achtergrond aan, is Mazzucato's advies. Het belangrijkste is dat de aansturing, governance, helder moet zijn. 'De bank moet binnen het ruime mandaat lange termijn beslissingen kunnen maken die gevrijwaard zijn van de politieke waan van de dag.'

Kip-ei

Als het aan zijn collega Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat ligt, zal Invest-NL zich niet richten op bestaande batterijtechnologie of windmolens, maar grote projecten met hoge risico's. 'Bij heel veel dingen hebben we Invest-NL niet nodig. Wie nu in de warmtepompen zit, heeft een grote markt voor zich en daar wens ik ze heel veel succes mee. Invest-NL gaat over projecten die wel een zetje kunnen gebruiken.'

Of er daar genoeg van zijn, daar maakt de minister zich geen zorgen over. 'Dat is een kip-eivraag. Als het niet nodig is, dan moeten we het niet doen, maar het is niet zo dat het niet nodig is.' 'Malieveld-onderwerpen', zoals zorg, onderwijs of landbouw, worden door de bewindsman ontmoedigd om zich te melden bij het fonds.

Lange aanloop

Donderdagmiddag luidde Bos onder toeziend oog van de ministers de start van 'zijn' Invest-NL in. 'We hebben er even op moeten wachten', zei de presentatrice. Die eerste zin op het lanceringsfeest van Invest-NL was direct raak, want de totstandkoming van het investeringsvehikel had nogal wat voeten in de aarde.

We kijken niet naar veel rendement en geen impact. Het gaat allereerst om impact en dan pas om rendement.'

• Wouter Bos

Private investeringsfondsen vreesden marktverstoring en waren tegen en ook de politiek was niet eensgezind. Er waren onder meer zorgen over het spanningsveld tussen publiek investeren en het behalen van rendement. Invest-NL is een zogenoemd revolverend fonds. Van de donderdag toegezegde €1,7 mrd moet iedere cent terugkomen.

Vijftig serieuze aanvragen

Bos: 'We kijken niet naar veel rendement en geen impact. Het gaat allereerst om impact en dan pas om rendement.' Dit kalenderjaar moet de eerste investering een feit zijn. Bos zegt dat zijn team van 46 man al zeker vijftig serieuze financieringsaanvragen in de pijplijn heeft. 'En we hebben ook al veel cowboys gezien.'

De frustratie liep het afgelopen jaar wel op, geeft hij toe. 'We hebben vertraging opgelopen en we zijn ook goede mensen kwijtgeraakt die zeiden: dit wordt nooit meer wat. Het is een ontzettende domper om ondernemers uit te nodigen en als puntje bij paaltje komt niks toe te kunnen zeggen. Ik ben blij dat die fase achter ons ligt.'

Lees ook:

[Eerste Kamer kritisch op plannen voor groeifonds](#)

['Als een staatsfonds instapt geeft dat andere beleggers comfort'](#)

[Interview Wouter Bos: 'Ik wist ook niets van banken, maar ik heb ze wel gered'](#)

[Kamer wil heldere opdracht voor Invest-NL](#)

[Weerstand tegen nieuw Haags investeringsfonds groeit](#)

[Private bank Binnenhof heeft weinig vrienden](#)

Interview Mariana Mazzucato: 'Welvaart creëren doen we met z'n allen'

Hella Hueck

Rutger Betlem

Meest gelezen

Zij is de hiphopmagnaat achter Boef, Ronnie Flex en Ali B

'ASML-technologie hoort niet thuis op bepaalde plaatsen'

Politiek Den Haag zoekt tevergeefs naar quick fix voor 'zelfgecreëerde' wooncrisis